

MAA- JA RUUMIAMET

Mart Rae
Eesti Geodeetide Ühing
egu@egu.ee

Teie 26.08.2026 nr 3143_2026

Meie 07.09.2026 nr 8-13/26/203-3

**Taotlus ESTPOS-i reaalaja
parandusteenuse osutamise jätkamiseks
seoses katastrimõõdistamise õigusliku
aluse puudumisega alates 1. septembrist
2026**

Austatud Mart Rae

Täname Teid pöördumise eest, milles käsitlete ESTPOS-i reaalaja parandusteenuse lõpetamise mõju katastrimõõdistamisele ning globaalse positsioneerimise tugijaamade võrkude kasutamise õiguslikke aluseid. Soovime selgitada järgmisi asjaolusid.

1. Katastrimõõdistamise nõuded ei ole muutunud.

Alates 1. septembrist 2026 ei muutu katastrimõõdistamise õiguslik raamistik ega katastrimõõdistamise korra nõuded. Kehtib jätkuvalt põhimõte, et maamõõtja peab valima sellised mõõdistamisviisid ja -vahendid, mis tagavad õigusaktides sätestatud täpsusnõuete täitmise. Keskkonnaministri 14.08.2018 määruse nr 30 "Katastriüksuse moodustamise kord" § 17 lõike 1 kohaselt peavad kasutatavad mõõdistamisvahendid ja mõõdistamisviis tagama määruuses sätestatud täpsusnõuete täitmise. Täpsemad tehnilised nõuded piiri mõõtmiseks on toodud sama paragrahvi järgnevas lõiges. Samuti näeb maakatastriseaduse (edaspidi MaaKatS) § 17 lõige 1 ette, et katastriüksuse piiripunktid peavad olema seotud riikliku geodeetilise võrgu, kohaliku geodeetilise võrgu või globaalse positsioneerimise tugijaamade võrguga.

Seetõttu ei anna katastripidaja juhiseid konkreetse mõõdistusmeetodi või kasutatava GNSS-võrgu kohta. Oluline on, et mõõdistamistulemused vastaksid kehtestatud täpsusnõuetele ning katastriüksuse piiripunktid peavad olema seotud vastavalt MaaKatS §17 lg 1. Katastripidaja roll on väljastada maamõõtjale enne mõõdistamist mõõdistamistingimused ning pärast kontrollida, kas maamõõtja esitatud andmed vastavad õigusaktides toodud nõuetele, kuid katastripidaja ei anna iga üksikjuhtumi puhul juhiseid ega lähtepunkte mõõdistamiseks.

2. GNSS tugijaamade andmete kandmine geodeetiliste punktide andmekogusse.

Pöördumises tõstate küsimuse GNSS tugijaamade andmete kandmise õigusliku aluse kohta geodeetiliste punktide andmekogus. Selgitame, et Maa- ja Ruumiamet on juba aastaid arvanud eraõiguslike GNSS tugijaamade koordinaate Eesti geodeetilises süsteemis ning sidunud need riikliku geodeetilise võrguga. Vabariigi Valitsuse 22.12.2011 määrus nr 164 „Geodeetiliste punktide andmekogu asutamine ja andmekogu pidamise põhimäärus“ §9 lg 1 kohaselt on andmeandjaks muuhulgas andmekogu vastutav töötleja ehk Maa- ja Ruumiamet. Maa- ja Ruumiameti tehtud arvutuste tulemusena on GNSS tugijaamade koordinaadid kantud geodeetiliste punktide andmekogusse, et võimaldada geodeetidel ja maamõõtjatel kasutada GNSS-võrkude andmeid oma igapäevases tegevuses.

Kehtiv regulatsioon ei käsitle eraldi sertifitseeritud GNSS tugijaamade andmeid, kuid see ei muuda olemasolevaid andmeid ega too kaasa olukorda, kus GNSS-põhine katastrimõõdistamine ei oleks lubatud. Samas nõustume, et kehtiv regulatsioon ei käsitle GNSS tugijaamade võrkude andmekogusse kandmist piisava detailsusega ning seetõttu ongi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koostöös Maa- ja Ruumiametiga koostanud vastavaid ettepanekuid sisaldava eelnõu ruumiandmete seaduse muutmiseks. Kavandatavad muudatused loovad tulevikus selgema õigusliku aluse sertifitseeritud GNSS tugijaamade andmete käsitlemiseks.

3. ESTPOS-i reaalajateenuse testperioodi lõppemine.

ESTPOS on loodud eelkõige riigi geodeetilise võrgu seireks ja töökindluse tagamiseks ning aerofotode ja kaartide asukohatäpsuse kindlustamiseks. Reaalajateenuste pakkumise võimalus on olnud tehnoloogilise arengu käigus lisandunud väärtus, kuid see ei ole olnud süsteemi loomise eesmärk. 2025. ja 2026. aastal võimaldas Maa- ja Ruumiamet ESTPOS-i reaalajateenuste laiemat kasutamist testperioodi raames. Testperioodi eesmärk oli hinnata millises ulatuses ja millistel tingimustel oleks võimalik teenuseid tulevikus pakkuda. Testperioodi lõppemisel taastub olukord, mis kehtis enne testperioodide algust. GNSS tugijaamade teenust on võimalik Eestis osta eraettevõtetelt ja konkurentsipõhiselt toimivalt turult.

4. Katastrimõõdistamise õiguskindlus.

Maa- ja Ruumiameti hinnangul ei teki alates 1. septembrist 2026 olukorda, kus GNSS-meetodil tehtav katastrimõõdistamine muutuks õigusvastaseks. Katastrimõõdistamise korra nõuded jäävad kehtima senises sõnastuses ning maamõõtjatel on jätkuvalt võimalik kasutada globaalse positsioneerimise tugijaamade võrke tingimusel, et mõõdistamistulemused vastavad kehtivatele õigusaktidele ja täpsusnõuetele.

Maa- ja Ruumiamet peab oluliseks toetada geodeetide ja maamõõtjate võimalust kasutada GNSS tugijaamade võrke ning töötab selle nimel, et kavandatavad seadusemuudatused looksid tulevikus üheselt mõistetava regulatsiooni GNSS tugijaamade andmete kasutamisele.

Täname Eesti Geodeetide Ühingut konstruktiivse tagasiside ja aktiivse panuse eest õigusruumi edasiarendamisel. Peame oluliseks jätkata koostööd nii geodeetide kogukonna kui ka teiste seotud osapooltega, et tagada geodeetiliste mõõdistuste kvaliteet ja usaldusväärsus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erik Ernits

teenistuse direktor

Ruumiandmete ja maakatastri teenistus

Karin Kollo

karin.kollo@maaruum.ee

Tõnu Kägo

tonu.kagu@maaruum.ee

Kaire Bamberg

kaire.bamberg@maaruum.ee